

Crash Rapport CR11

CRASH Luchtoorlog- en Verzetsmuseum '40-'45

Leren niet te vergeten en niet vergeten te leren

Lancaster I - Waverveen

Overzicht

Opgestegen	:	29 maart 1943 – 21:49
Neergestort	:	30 maart 1943 – 04:11
Fabrikant	:	Avro
Type	:	Lancaster Mk.I
Serienummer	:	ED761
Code	:	DX-Z
Productie nr.	:	-
Eenheid	:	RAF 57 Squadron
Basis	:	Scampton, Lincolnshire
Missie	:	Berlijn
Crash plaats	:	Veldweg, NW van Waverveen
Oorzaak	:	Neergeschoten door Lt W. Rapp 7./NJG 1 (Bf 110)
Geborgen	:	-
SGLO Ref	:	T2154

Bemanning

Piloot	:	P/O A.E. Fisher	RAF (143669), KIA (25 jaar)
Boordwerktuigkundige	:	Sgt F.A. Bandeen	RAF (1374522), KIA (21 jaar)
Navigator	:	Sgt H. Richardson	RAF (1147351), KIA (22 jaar)
Bommenrichter	:	Sgt R.H.G. Taylor	RAF (1187123), KIA (24 jaar)
Boordtelegrafist	:	Sgt J. Westerdale	RAF (1112260), KIA (27 jaar)
Rugkoepelschutter	:	Sgt D.J. Simmons	RAF (1335631), KIA (21 jaar)
Staartschutter	:	Sgt A.G. Deane	RAF (1197803), KIA (36 jaar)

Beschrijving van de missie

ED761 was één van de 14 Lancasters van 57 Squadron die op 29 maart opstegen van RAF Scampton. Het was de 18e missie van de bemanning, behalve voor Sgt Bandeen, die de vaste boordwerktuigkundige Sgt W. Griffiths verving en hier zijn eerste missie vloog.

In totaal hadden 329 viermotorige toestellen Berlijn als doel, daarnaast vlogen nog 157 Wellingtons en Mosquito's naar Bochum. IJs en verkeerde windvoorspellingen maakten het dat de meeste bommen in open land ten zuidoosten van Berlijn vielen. Van de aanval op Berlijn keerden 21 toestellen niet terug (6.4%). 120 toestellen keerden voortijdig terug.

Lt. Werner Rapp startte om 03.30 met zijn boordtelegrafist Uffz. Johan Ortmann vanaf Deelen in Bf 110G-4 G9+CR. Zij schoten twee toestellen neer die op de terugweg van Berlijn waren en landden om 05.12. Behalve Lancaster ED761 om 04.11, werd tevens een onbekende Stirling boven Marken om 04.49 (mogelijk de in 2021 geborgen BK716) neergehaald, beiden in radarsector Hase. Voor Rapp waren dit zijn 3^e en 4^e overwinningen. Werner Rapp behaalde 16 toegekende overwinningen en overleefde de oorlog. Hij overleed begin jaren '60.

Crash Rapport CR11

CRASH Luchtoorlog- en Verzetsmuseum '40-'45

Leren niet te vergeten en niet vergeten te leren

Bemanning

Figuur 1: Alfred E. Fisher

Alfred Ernest Fisher (fig. 1) Geboren 19 december 1917, zoon van William James Fisher en Harriet James Holt; woonachtig in Stoke Newington Common, Hackney, Londen. Beroep: Laboratorium Assistent. Op 3 maart 1943 was Fisher bevorderd van Sergeant (656943) naar Pilot Officer.

Frank Alexander Bandeen (fig. 2) Geboren 1921 in Skeene, Aberdeenshire, zoon van George Bandeen en Elizabeth Donald; woonachtig in Garlogie, Aberdeenshire, Schotland.

Harry Richardson Geboren 1921 in Sheffield, zoon van James Richardson en Clarice Howard; woonachtig in Wolfe Road, Wadsley Bridge, Sheffield.

Figuur 2: Frank A. Bandeen

Roy Herbert George Taylor Geboren 23 januari 1919, zoon van Charles Ernest Taylor en Daisy Edith Cary (overleden 1943); woonachtig in Darlington Road, Lambeth. Roy was in 1942 getrouwd met Constance Mary Taylor (Miller). Beroep: expeditiemedewerker.

Jack Westerdale Geboren 1 april 1915 in Sculcoates, zoon van Ernest Westerdale en Hilda Sophia Foster Woodmancy; woonachtig in Primrose Villas, Northfield, Hessle, Yorkshire.

Donald John Simmons Geboren 3 maart 1922, zoon van John Simmons en Doris Margaret Fuller; woonachtig in Park Lane, Edmonton, Middlesex. Beroep:

melkboer van Co-op.

Alick George Deane Geboren 22 augustus 1906 in Blackwood, zoon van Frederick George Deane en Clara Adelaide Phillips; woonachtig in High Street, Blackwood, Bedwelty, Monmouthshire.

De gehele bemanning is in 1953 herbegraven op de Bergen op Zoom Canadian War Cemetery, Graven 8-H 10-12 (Collectief).

Onderzoek en berging

De Lancaster was ingeslagen in een weiland van de veehouder Jan Treur. Hij was zijn koeien aan het voeren toen de Lancaster over de schuur vloog en vlakbij in het weiland klapte. Het weiland lag aan de Veldweg 104 in Waverveen. De stoffelijke resten werden verzameld en zijn op 4 april 1943 in twee kisten ter aarde besteld op de Nederlands Hervormde Begraafplaats van Waverveen.

Crash Rapport CR11

CRASH Luchtoorlog- en Verzetsmuseum '40-'45

Leren niet te vergeten en niet vergeten te leren

Figuur 3: Lancastermonument, Gemeente de Ronde Venen

Chris van der Linden (+ 2019) heeft jarenlang onderzoek gedaan naar de luchtoorlog boven en de vliegtuigcrashes in Waverveen. Mede dankzij zijn inspanning werd op 6 november 2018 door wethouder Maya Becker en Chris van der Linden het eerste van zes monumenten onthuld voor neergestorte vliegtuigen in de Gemeente De Ronde Venen, dit was het monument voor de Lancaster ED761 (fig. 3).

Overige gegevens

Algemeen Dagblad 28 maart 2018 (Rosanna Kok):

Chris van der Linden ontvangt volgende week een nichtje van de piloot van de in Waverveen neergestorte Avro Lancaster. Zo wil hij hun verhalen levend houden. Als kind was de Wavervener al gek van vliegtuigen. *“Dat werd later een specifieke interesse voor de vliegtuigen uit de Tweede Wereldoorlog”,* legt hij uit. In zijn woning vind je verschillende vliegtuigmodellen; aan de muur hangen foto's van de bemanningsleden van de neergestorte vliegtuigen in Waverveen. *“Mijn opa was militair in het KNIL en mijn moeder is opgegroeid in het Jappenkamp. Ik ben dus opgegroeid met de verhalen uit de oorlog.”*

Uit nieuwsgierigheid naar zijn opa startte Van der Linden zijn zoektocht en al snel kon hij niet meer stoppen. *“Op een gegeven moment sla je er een beetje in door”,* bekent hij. *“Je wilt gewoon weten wat al die jongens bewogen heeft om in die vliegtuigen te stappen. Dat kun je je in deze tijd niet meer voorstellen. Om daarachter te komen moet je in gesprek gaan met hun families en zo kom je steeds meer te weten.”* Je wilt gewoon weten wat die jongens heeft bewogen om in die vliegtuigen te stappen Van der Linden doorzoekt archieven, pluist de lokale kranten uit, stelt vragen op fora en zoekt contact met mogelijke nabestaanden van slachtoffers van vliegtuigcrashes om zoveel mogelijk over de bemanningsleden te weten te komen. *“Je hebt geluk als de slachtoffers broers hadden”,* stelt hij. *“Zussen hebben vaak een andere achternaam gekregen zodra ze trouwden. Dan is het terugzoeken wel heel ingewikkeld.”*

Crash Rapport CR11

CRASH Luchtoorlog- en Verzetsmuseum '40-'45

Leren niet te vergeten en niet vergeten te leren

Via een berichtje op een forum kwam hij in contact met het nichtje van de piloot van de in Waverveen neergestorte Avro Lancaster. Zij komt in april over. Met haar bezoek ik de locatie waar het vliegtuig is neergestort, alsmede de begraafplaats in Bergen op Zoom waar de bemanning begraven ligt. Het is zeker niet de eerste keer dat Van der Linden nabestaanden laat overkomen om met hun de crashlocaties of begraafplaatsen te bezoeken. "Ik vind het heel mooi dat ik ze kan helpen om de verhalen over hun dierbaren compleet te maken," zegt hij.

Figuur 4: Remembering ED761 © Jeff Stephenson Photography

Bronnen

Boiten, T. (2018). *Nachtjagd combat archive - 1943, Part 1*. Red Kite.

Bowman, M. W. (2012). *Bomber Command: Reflections of War. (Vol. 2)*. Pen & Sword Aviation.

Bul, P. van. (2015). Engels vliegtuig neergeschoten boven Waverveen: zeven bemanningsleden kwamen om. *De Proosdijkoerier*, 31(1), p. 5–7.

Linden, C. van der (2019). Luchtoorlog Waverveen. *Crash 30-03-1943*. Verkregen van: <https://www.luchtoorlogww2.wixsite.com/waverveen/30-03-1943-1>.

Middlebrook, M., Everitt, C. (1985). *The Bomber Command War Diaries: An Operational Reference Book*. Viking.

Wyk, B. van (2020). ED761 DX-Z 29/30 March 1943 - Berlin. *57 & 630 Squadron Association Newsletter, Winter 2020*, p. 35–37.